

บทคัดย่อ

โครงการศึกษาศักยภาพของทุนทางสังคม วัฒนธรรมและทุนทางทรัพยากรธรรมชาติเพื่อพัฒนาชุมชนในตำบลพิจิตร อำเภอนาหม่อม และตำบลควนลัง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสงขลา งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาฐานทุนที่ทำให้อยู่รอด การกำหนดทิศทางการพัฒนาของชุมชนและรูปแบบที่ทำให้ตำบลควนลัง ตำบลพิจิตรอยู่รอด มีโจทย์วิจัยที่สำคัญคือการอยู่รอดภายใต้ศักยภาพพื้นที่ตำบลควนลัง และตำบลพิจิตร และนำสู่การกำหนดทิศทางการพัฒนาภายใต้ศักยภาพที่เป็นอยู่ของภาคประชาชนควรเป็นอย่างไร ซึ่งมีประเด็นศึกษา 3 ประเด็น คือ 1) ฐานข้อมูลชุมชน 2) ฐานข้อมูลทรัพยากร เทือกเขาและสายน้ำ และ 3) ฐานอาชีพและเศรษฐกิจบนฐานทรัพยากรธรรมชาติ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมคือ การเก็บข้อมูลฐานอาชีพ การจัดเวทีคืนข้อมูลให้ชุมชน เวทีวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดทิศทางการจัดทำแผนในการขับเคลื่อนชุมชนภายใต้ศักยภาพเพื่อออกกติกาคือข้อตกลงร่วม และการสื่อสารต่อสังคม

ผลการวิจัยใน 3 ด้าน พบว่า 1) ด้านทุนชุมชน ชุมชนมีความศักยภาพในด้านการเกษตร ทำสวนผลไม้และการทำนา และมีการรวมกลุ่มที่หลากหลาย เช่น กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์น้ำยาง กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มทำนา กลุ่มผัก กลุ่มส้มโอหอมและกลุ่มกระเจ็ด 2) ด้านการพัฒนาเพื่อกำหนดทิศทางของชุมชน ควรส่งเสริมการเรียนรู้สิทธิชุมชนต่อโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของภาครัฐที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน 3) รูปแบบที่จะทำให้ชุมชนอยู่รอดในอนาคตคือ การส่งเสริมและสนับสนุนทางการเกษตร เศรษฐกิจฐานราก กลุ่มองค์กรชุมชน ผลิตภัณฑ์ชุมชน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงอาชีพ การรักษาฐานทรัพยากรของชุมชนและการนำโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชุมชนมาในพื้นที่